

V celé historii českého vojenství nebude mnoho mužů, kteří by byli za svého života dekorováni tak velkým množstvím vyznamenání, jako generálmajor Antonín Sochor. Ten opakovaně prokazoval svoji statečnost v řadách československých jednotek v Sovětském svazu, kde zasáhl do bitev u Sokolova, Bílé Cerkve a Žaškova. Mimořádnou udatnost projevil při osvobozování Kyjeva v listopadu 1943, za což byl později vyznamenán nejvyšším oceněním našeho východního spojence, Zlatou hvězdou hrdiny SSSR. Jako velitel praporu bojoval i v karpatsko-dukelské operaci.

Válečný hrdina, příkladný vlastenec a voják se narodil v německém Lobernu, kam jeho rodiče, stejně jako stovky dalších severočeských havířů, odešli za prací. V roce 1916 se Antonín s matkou a svými sourozenci přestěhovali do Duchcova u Teplic, kam je po čase následoval i Antonín Sochor starší, který se vrátil z bojů první světové války jako invalida.

Po absolvování obecné školy v Duchcově nastoupil mladý Sochor v roce 1929 ke studiu obchodní akademie v Teplicích. Pro existenční problémy, které jeho rodinu trápily, byl nucen školu ve čtvrtém ročníku opustit. Roli živitele tehdy ale nezvládal vůbec dobře. V době světové hospodářské krize byl rád za příležitostné práce na silnici, v kamenolomu nebo ve sklárně. Zvrat v hrdinově životě přichází v říjnu 1936, kdy nastoupil vojenskou službu u pěšího pluku v Trenčíně. Tam také zdárně dokončil poddůstojnickou školu. Po okupaci zbytku Čech a Moravy se v března 1939 vrátil ze Slovenska zpátky domů do severočeského Duchcova. Zklamání z kapitulace a pěstovaná nenávist k henleinovcům, která začala kořenit ještě v dobách jeho studentských let, dohromady vyústily k několika incidentům, kterých se proti německým spoluobčanům dopustil. Následovalo zatčení gestapem a odjezd na nucené práce

do Sansdorfu u Lipska. Tehdy dochází k jedné z nejvíce paradoxních situací v životě Antonína Sochora. Tvrdé podmínky v táboře vyměnil jeden z nejzatvrzelejších odpůrců nacismu za službu v německé armádě, do které jako občan zrozený na říšském území mohl podle pravidel vstoupit. Za předstíraným zájmem o vstup do hitlerovského vojska se však stále skrývala zášť, která jej vedla k útěku do Polska. Tam se hlásil u svého budoucího velitele, Ludvíka Svobody.

Po přepadení země v září 1939 ustupoval československý legion (jak se jmenovala jednotka schválená dekretem polského prezidenta) i s Antonínem Sochořem k východním hranicím státu. Po nečekaném útoku Rudé armády do východního Polska zaskočily legion sovětské oddíly, do jejichž zajetí byli českoslovenští vojáci nuceni vstoupit. I přes vojákům nepochopitelné spojení Německa a Sovětského svazu zůstal podplukovník Svoboda, stejně jako četař Antonín Sochor, nadále přesvědčeni o budoucím společném postupu československých a sovětských vojsk proti nacistickému nepříteli.

Jejich představa se nakonec vyplnila. 22. června 1941 napadly síly Osy Sovětský svaz, který se tím zařadil po bok protihitlerovské koalice. V březnu 1943, po třech a půl letech strávených v internaci, zasáhl Antonín Sochor konečně do bojů. Bylo to při prvním vojenském střetnutí 1. československého samostatného polního praporu u ukrajinské vesnice Sokolovo. Se svou četou tehdy nepozorovaně prošel okolo sestavy nepřátelských tanků a úspěšně zaútočil na německé pěchotní oddíly. Sám vyřadil protitankovým granátem obrněný transportér s výsadkem. Za noci ustoupil se zbytkem svých mužů za řeku Mža. Za své činy u Sokolova byl Antonín Sochor vyznamenán prvním ze svých čtyř Československých válečných křížů. Zlatou hvězdou hrdiny SSSR byl Sochor dekorován za zásluhy v boji při osvobození města Kyjev, do jehož centra pronikl se svými samopalníky jako první.

Se vznikem samostatného vojenského útvaru v Sovětském svazu rostl zájem Čechoslováků o vstup do jeho řad. V průběhu roku 1944 se tankový prapor brigády rozrostl nejprve na samostatný tankový pluk, později na samostatnou tankovou brigádu. Společně s ní byl Antonín Sochor i se svým praporem samopalníků, kterému už jako poručík velel, nasazen do bojů v karpatsko – dukelské operaci. Jeho chvíle přišla v bojích o kótu 534, kterou společně se svými muži načas vyrval z německého držení.

Na statečnost Antonína Sochora v bojích o kótu 534 později vzpomínal generál a účastník bitvy Miroslav Šmoldas takto: *„Najednou se objevil Tonda Sochor s asi patnácti svými rozvědčíky, rozhlížel se, kde jsou Němci, a hned se rozhodl, že na ně půjdou a že je z toho kopce shodí. Obrátil se ke svým klukům: ‚Dejte mi nějaké granáty.‘ Nacpal si jimi kapsy, zkontroloval zásobník, a než jsme stačili pochopit, co má v úmyslu, vyskočil a rozběhl se proti Němcům. Zasypal jejich zákop granáty, jen se odtud prášilo. Když hodil poslední, pokropil je ještě*

pořádně ze samopalu. Sochorovi samopalníci řvali nadšením. Byli na svého velitele jaksepatří hrdí.“

V opětovném dobývání strategicky významné kóty utrpěl 14. září 1944 těžká zranění, když v jeho blízkosti vybuchl granát. Po transportu do polní nemocnice podstoupil Antonín Sochor několikahodinovou operaci, při které z jeho těla lékaři vyjmuli 218 železných střepin. Po rekonvalescenci se ještě krátce podílel na osvobozování Československa. Válku ukončil v hodnosti štábního kapitána.

I po skončení války spojoval svůj osud nadále s armádou. Na podzim roku 1945 začal se studiem Vysoké školy válečné, po jejímž úspěšném absolvování v roce 1947 byl povýšen na majora pěchoty a přemístěn na velitelství 1. divize v Praze. V červenci 1948 byl přeřazen do skupiny důstojníků na generální štáb československé branné moci. Od podzimu téhož roku se podílel na tajném výcviku izraelských dobrovolníků na území Československa i Izraele.

Smrt si Antonína Sochora našla v noci z 15. na 16. srpna 1950. Na následky dopravní nehody, ve které se jeho automobil srazil na lesní cestě s nákladním automobilem, frontový hrdina v nemocnici v Jablonném v Podještědí ve tři hodiny ráno zemřel. Podle vojákových spolubojovníků i podle slov jeho bratra Karla a rodinných příslušníků, nebyla smrt Antonína Sochora nešťastnou náhodou jak se všeobecně tvrdilo, nýbrž důkladně připravenou vraždou. Veterán bitev východní fronty nevyhovoval představám tehdejších vrcholných mužů nového režimu, zejména pak Bedřichu Reicinovi, spoluvůdci očištného procesu armády na konci čtyřicátých a začátku padesátých let.

Antonín Sochor byl in memoriam šestého října 1955 povýšen do hodnosti generálmajora. Za celou svoji vojenskou kariéru byl dekorován 18 vysokými vyznamenáními z Československa, Sovětského svazu, Jugoslávie, Polska a Rumunska.

Použitá literatura:

Vojenské osobnosti československého odboje 1939-1945. Praha: Ministerstvo obrany ČR - AVIS, 2005. 348 s. ISBN 80-7278-233-9.

Richter, Karel. *Statečný život a tajemná smrt podplukovníka Sochora*. Praha: Akcent, 2011. 232 s. ISBN 978-80-904263-5-1.

Polák, Michael. Před 100 lety se narodil válečný hrdina Antonín Sochor. O život přišel u Hamru. In: *Deník.cz*. Dostupné z WWW: <http://www.denik.cz/liberecky-kraj/pred-100-lety-se-narodil-valecny-hrdina-antonin-sochor-o-zivot-prisel-u-hamru>.

Koukal, Pavel. Kdo byl Antonín Sochor? Dostupné z WWW: <http://www.duchcov.cz/noviny/200407/sochor/sochor.htm>

Jaroslav Sládek, foto: Wikimedia